

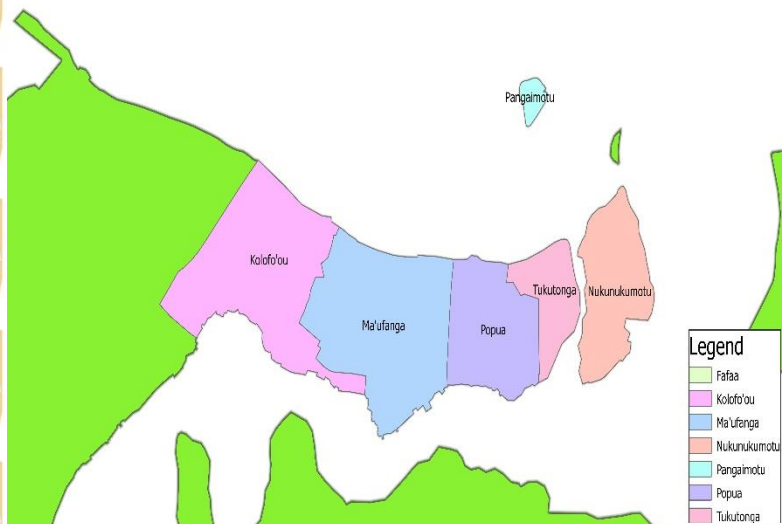
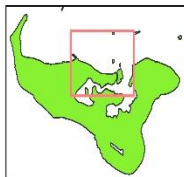
Pule'anga 'o Tonga

FAKAMATALA FAKAKOLO KI HE KOLO KO
TUKUTONGA.

“TUKU ATU 'O E FAKAMATALÁ KI HE TOKO TAHA KOTOA”

VĀHENGÁ KOLOFO'OU

Fafaa

Legend

- Fafaa
- Kalofo'ou
- Ma'ufanga
- Nukunukumotu
- Pangaimotu
- Popua
- Tukutonga

	Tonga Statistics Department P.O. Box 149 Nukuálofa , Kingdom of Tonga
Website:	https://tongastats.gov.to
Email:	dept@stats.gov.to

Kanotohi

Talateu.....	1
Ko e kakai' mo honau tu'unga fakatemokalafi'.....	1
Kakai 'oku faingata'a'ia'.....	6
Huhu malu'i Koviti 19 pea mo hono 'uhinga 'o e 'ikai ke huhu malu'i ai.....	7
To'onga mo'ui 'a e kakai'.....	7
Lesisita fili'.....	9
Kakai' mo e ma'u ngāue'.....	10
Ko e fakamatala 'o e ngaahi 'api nofo'anga.....	11

Lisi 'o e Ngaahi Tēpile'

Tēpile 1: Tokolahi 'o e kakai mo e lahi 'a e ápi nofoánga 'i he kolo' ni 2021, 2016, 2011.....	1
Tēpile 2: Tokolahi 'o e kakai' 'i he feitu'u na'e fanau'i ai kinautolu'.....	2
Tēpile 3: Tokolahi 'o e kakai' mo honau tu'unga fakamali'.....	2
Tēpile 4: Tokolahi 'o e kakai' mo 'enau tui fakalotu/siasi'.....	2
Tēpile 5: Tokolahi 'o e kakai fefine mo e tangata mo honau ta'u motu'a'.....	3
Tēpile 6: Tokolahi 'o e kakai fefine mo e tangata 'oku nau 'i he ako'.....	4
Tēpile 7: Tokolahi 'o e kakai ta'u 10 ki 'olunga 'oku nau ngāue'aki 'a e 'initaneti' mo e feitu'u'.....	4
Tēpile 8: Tokolahi 'o e kakai 'i he ta'u 10 ki 'olunga, 'oku nau ngāue'aki 'a e telefoni to'oto'o' ki he 'initaneti'pea mo e taumu'a hono ngaue'aki e 'initaneti.....	5
Tēpile 9: Tokolahi 'o e kakai 'i he ta'u 2 pe lahi ange 'oku nau faingata'a'ia.....	6
Tēpile 10: Huhu malu'i Koviti 19 mo e 'uhinga 'o e 'ikai ke huhu malu'i.....	7
Tēpile 11: Tokolahi 'o e ma'u Kava - Tonga' 'i he ta'u 10 pe lahi ange.....	7
Tēpile 12: Tokolahi 'o e ma'u Kava mālohi' 'i he ta'u motu'a 'o e ta'u 10 pe lahi ange.....	8
Tēpile 13: Tokolahi 'o e kakai ifi sikaleti' 'i he ta'u motu'a 'o e ta'u 10 pe lahi ange.....	8
Tēpile 14: Tokolahi ó e kakai ifi tapaka-Tonga' 'i he ta'u 10 pe lahi ange'.....	9
Tēpile 15: Tokolahi 'o e kakai tangata mo e fefine 'i he ta'u 21 pe lahi ange ne nau lesisita fili pea mo e 'uhinga na' e 'ikai kenau lesisita fili.....	9
Tēpile 16: Tokolahi 'o e kakai ta'u 15 ki 'olunga mo 'enau ngāue lolotonga.....	10
Tēpile 17: Kātoa 'o e ma'u ngāue mo e 'ikai ha ngāue 'i he ta'u 15 ki 'olunga.....	10
Tēpile 18: To'utupu ma'u ngāue mo e 'ikai ma'u ngāue.....	10
Tēpile 19: Tokolahi 'o e kakai ta'u 15 ki 'olunga mo honau lakanga ngāue.....	11
Tēpile 20: Polokalama Ngaue Fakataimi ki Tu'apule'anga.....	11
Tēpile 21: Tefito'i ma'u'anga pa'anga 'o e 'api nofo'anga.....	12
Tēpile 22: Ko e pa'anga ma'u pe foaki mai mei tu'apule'anga mo fakalotofonua ki he ngaahi 'api.....	12
Tēpile 23: Founa hono ma'u 'o ha kelekele pe 'api nofo'anga.....	12
Tēpile 24: Ko e lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga' mo e naunau 'oku langa'aki 'a e fale'.....	13
Tēpile 25: Ma'u'anga vai inu.....	13
Tēpile 26: Fa'ahinga 'o e falemālōlō mo honau tu'u'anga 'i he 'api nofo'anga'.....	14
Tēpile 27: Ma'u'anga ivi feime'atokoni 'i he 'api nofo'anga' pea mo hono tu'u'anga'.....	14
Tēpile 28: Kato ke mo'ui 'aki 'e he 'api ni he houa 'e 72.....	15
Tēpile 29: Lahi 'o e ngaahi 'api 'oku nau ngāue'aki e founa hono faka'auha 'o e veve'.....	15
Tēpile 30: Ko e ngaahi koloa pe naunau 'i he 'api nofo'anga'.....	16

Lisi 'o e Ngaahi Fakatāta

Fakatataa 1: Pēsēti 'o e tokolahi 'o e kakai mo 'enau tui fakalotu pe siasi.....	3
Fakatataa 2: Pēsēti 'o e founa hono ma'u 'o ha 'api.....	13

Talateu

Ko e fakamatala fakakolo ko 'eni', 'oku ne fakatahataha'i 'a e ngaahi fakamatala mahu'inga na'a mou tuku mai ki he Potungāue Sitetisitika 'a Tonga', lolotonga 'a hono fakahoko 'o e Tohi Kakai fakamuimui taha', 'i he ta'u 2021. Ko e ngaahi fakamatala ne mou vahevahe mai', **ko e koloa mahu'inga mo fisifisimu'a ia ki he Potungāue pea mo e fonua**'. Ko e ngaahi fakamatalala' ni 'oku tokoni lahi ia ki he ngaahi palani fakamāmani lahi, mo e taumu'a fakalalaka tu'uloa' (SDG) kae'uma'ā 'a e ngaahi kaveinga ngāue 'i he Palani Fakalalaka Fakafonua 'a Tonga' II (TSDF II).

'Oku 'ikai ko ia pē, ka 'oku toe tokoni lahi foki 'a e ngaahi fakamatala na'a mou vahevahe mai' ki hono a'usia 'o e ngaahi taumu'a ngāue 'a e Potungāue Sitetistika 'a Tonga'; 'o kau ki ai hono **"a'usia 'o ha tu'unga 'oku laulōtahā; pea ke falala'anga mo tonu 'a e ngaahi fakamatala 'oku tuku atu mei he potungāue"**. Ko ia, 'oku matu'aki tokoni 'aupito 'a e ngaahi fakamatala kuo mou 'oma'i, ki hono fatu mo lalanga 'o e ngaahi tu'utu'uni ngāue 'a e pule'anga' mo e fonua' fakalūkufua foki.

FAKAMATALA FAKAKOLO KI HE KOLO KO TUKUTONGA

Hingoa 'o e vāhenga':	Kolofo'ou
Hingoa 'o e vahefonua':	Tongatapu
Hingoa 'o e vāhenga fili':	Tongatapu 4

Ko e kakai' mo honau tu'unga fakatemokalafi'.

Ko e koloa mahu'inga taha 'o ha fonua ko hono kakai' he ko kinautolu 'oku nau tokoni ki hono langa fakalalaka faka'ekonomika 'o e fonua ko ia. 'I he'ene pehē, 'oku tuku atu ai 'a e ngaahi fakamatala' ni fekau'aki mo e tokolahi 'o e kakai' mo honau tu'unga fakatemokalafi koe'uhi ke 'ilo mo ma'u tatau ki ai 'a e tokotaha kotoa 'i he kolo ni.

Tēpile 1: Tokolahi 'o e kakai mo e lahi 'a e āpi nofoānga 'i he kolo' ni 2021, 2016, 2011.

1.1: Tokolahi 'o e kakai tangata' mo e fefine'	Tokolahi e kakai		
	2021	2016	2011
Kātoa	643	488	578
Tangata	315	229	273
Fefine	328	259	305
<i>'Avalisi e tokolahi e kakai tangata' ki he kakai fefine 'e toko 100 kotoa pē.</i>	<i>96</i>	<i>88</i>	<i>90</i>
1.2: Ngaahi 'api nofo'anga	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga 'i he 2021		
Kātoa	109		
'Api nofo'anga 'oku nofo'i	103		
'Api nofo'anga 'ikai nofo'i	6		
<i>'Avalisi 'o e tokolahi 'i he 'api nofo'anga</i>	<i>6</i>		

Ko e tokolahi 'o e kakai na'e nofo 'i he kolo' ni 'i he Tohi Kakai 'o e 2021 na'e fe'unga mo e toko 643, ko e holo'aki ia 'a e toko 155 mei he Tohi Kakai 'o e 2016 pea to e holo'aki 'a e toko 65 mei he Tohi Kakai 'o e 2011. Mei he ngaahi ta'u ko ia ' na'e hā 'a e tokolahi ange 'a e kakai fefine 'i he kakai tangata (Tepile 1.1).

Ko e ngaahi 'api nofo'anga fakakātoa foki 'e 103 na'e nofo'i, pea ko e 'api nofo'anga leva 'e 6 na'e 'ikai nofo'i. 'Oku fakafuofua leva ki he toko 6 'a e 'avalisi 'o e tokolahi 'oku nofo 'i he 'api nofo'anga (Tepile 1.2).

Tēpile 2: Tokolahi 'o e kakai' 'i he feitu'u na'e fanau'i ai kinautolu'.

Kolo 'o e fa'ē he taimi ne fanau'i ai ha	Tokolahi e kakai tokotaha
Kātoa	643
Tukutonga	337
Ngaahi kolo kehe 'i Tonga' ni	296
Ngaahi fonua muli	10

Ko e tokolahi taha 'o e kakai' na'e fanau'i pe 'i Tukutonga', 'a ia ko e toko 337. Ko e toko 296 leva ne fanau'i kinautolu 'i he ngaahi kolo kehe pe 'i Tonga ni, pea ko e toko 10 ne fanau'i 'i he ngaahi fonua muli.

Tēpile 3: Tokolahi 'o e kakai' mo honau tu'unga fakamali'.

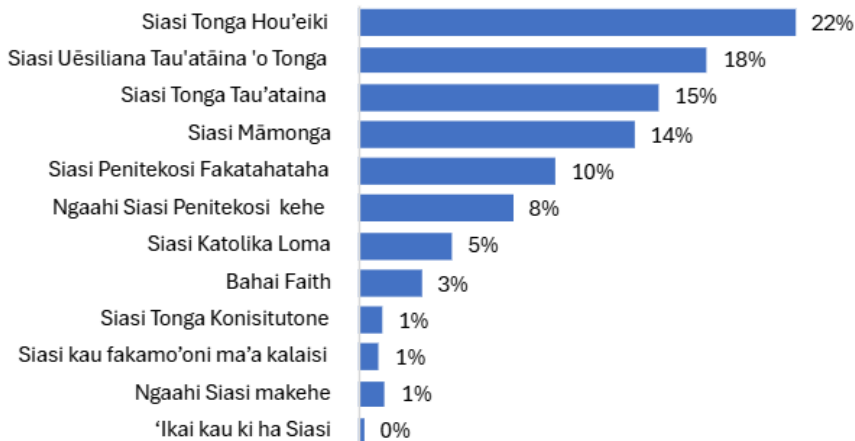
Tu'unga fakamali	Tokolahi e kakai
Kātoa	643
Te'eki Mali	393
Mali	196
Nonofo fakamali	23
Uitou	21
Mavae mo e mali	5
Vete mali	5

Ko e tokolahi taha 'o e kakai' ko e ni'ihī na'e te'eki mali 'a ia ko e toko 393 pea hoko hake ki ai ko kinautolu ko ia kuo nau 'osi mali 'a ia ko e toko 196. Ko e toenga leva 'o e kakai 'oku kau ki ai 'a e toko 23 ko e nonofo fakamali, toko 21 ko e uitou , toko 5 ko e ni'ihī kuo mavae mo e mali , pea ko e toko 5 leva ko e vete mo e mali.

Tēpile 4: Tokolahi 'o e kakai' mo 'enau tui fakalotu/siasi'.

Lotu/ Siasi	Tokolahi e kakai
Kātoa	643
Siasi Tonga Hou'eiki	144
Siasi Uēsiliaua Tau'atāina 'o Tonga	115
Siasi Tonga Tau'atāina	99
Siasi Māmonga	91
Siasi Penitekosi Fakatahataha	65
Ngaahi Siasi Penitekosi kehe	51
Siasi Katolika Loma	31
Bahai Faith	21
Siasi Tonga Konisitutone	8
Siasi kau fakamo'oni ma'a kalaisi	7
Ngaahi Siasi makehe	9
'Ikai kau ki ha Siasi	2

Fakataata 1: Pēsēti 'o e tokolahi 'o e kakai mo 'enau tui fakalotu pe siasi.

Ko e tokolahi taha 'o e kakai' na'a nau kau ki he Siasi Tonga Hou'eiki 'a ia koe toko 144, pea hoko hake ki ai 'a kinautolu 'oku nau kau ki he Siasi Uesiliana Tau'atāina 'o Tonga ko e toko 115. Ko e siasi leva ne tokosi'i taha' ko e Siasi kau fakamo'oni ma'a kalaisi, ni'ihi 'oku nau kau ki he ngaahi siasi kehe pea mo e ni'ihi 'oku 'ikai ke kau ki ha siasi.

Tēpile 5: Tokolahi 'o e kakai fefine mo e tangata mo honau ta'u motu'a'.

Tokolahi 'o e kakai' mo honau ta'u motu'a'	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	643	315	328
Si'i hifo he ta'u 1	20	15	5
Ta'u 1 - 4	60	31	29
Ta'u 5 - 9	107	51	56
Ta'u 10 - 14	75	37	38
Ta'u 15 - 19	79	41	38
Ta'u 20 - 24	66	25	41
Ta'u 25 - 29	51	29	22
Ta'u 30 - 34	35	19	16
Ta'u 35 - 39	31	14	17
Ta'u 40 - 44	20	8	12
Ta'u 45 - 49	21	8	13
Ta'u 50 - 54	25	12	13
Ta'u 55 - 59	23	10	13
Ta'u 60 - 64	11	7	4
Ta'u 65 - 69	9	4	5
Ta'u 70 pe lahi ange	10	4	6

Ko e tokolahi taha 'o e kakai' 'a ia ko e toko 107 ko e longa'i fanau mei he ta'u 5 - 9, 'o tokolahi taha ange pe 'a e fanau fefine 'i he fanau tangata'. Ko e kulupu tokosi'i taha leva 'oku 'i he ta'u 65 - 69, 'a ia ko e toko 9. Na'e tokolahi ange foki 'a e kakai fefine kuo nau 'ausia 'a e ta'u 70 pe lahi hake' 'i hono fakahoa ki he kakai tangata.

Tēpīle 6: Tokolahi 'o e kakai fefine mo e tangata 'oku nau 'i he ako'.

Fānau ako lolotonga mo honau ta'u motu'a	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	211	97	114
Ta'u 5 - 9	98	43	55
Ta'u 10 - 14	71	35	36
Ta'u 15 - 19	38	19	19
Ta'u 20 - 24	4	-	4
Ta'u 25 - 29	-	-	-
Ta'u 30 - 34	-	-	-
Ta'u 35 pe lahi ange	-	-	-

Ko e tokolahi taha 'o e fanau ne 'osi lesisita ki he ako' ko e fanau 'e toko 98 'a ia 'oku nau 'i he ta'u motu'a 'o e ta'u 5 - 9, ko e tokolahi taha ai ko e fanau fefine 'e toko 55 pea mo e fanau tangata ' 'e toko 43. Ko e kulupu tokosi'i taha leva 'oku kei ako' ko e toko 4 mei he ta'u motu'a 'o e ta'u 20 - 24.

Tēpīle 7: Tokolahi 'o e kakai ta'u 10 ki 'olunga 'oku nau ngāue'aki 'a e 'initaneti' mo e feitu'u'.

Malava ngāue'aki 'a e 'initaneti'	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	456	218	238
'Ikai	188	93	95
'lo	268	125	143
Feitu'u 'oku ngāue'aki ai e 'initaneti'			
'Api nofo'anga	265	124	141
Fale 'Initaneti	3	1	2
'Api kehe	54	29	25
Ngāue'anga	23	14	9
'Apiako	5	-	5
Feitu'u makehe	-	-	-

Ko e tokolahi taha 'o e kakai' ko e toko 268, ko e fa'ahinga 'oku nau malava ke ngaue'aki e 'initaneti, 'o lahitaha pe ko e ngaue'aki mei honau ngaahi 'api nofo'anga (265). Ko e toenga leva 'o e kakai' ko e toko 188 na'e'ikai kenau malava ke ngaue'aki 'a e 'initaneti.

Tēpīle 8: Tokolahi 'o e kakai 'i he ta'u 10 ki 'olunga, 'oku nau ngāue'aki 'a e telefoni to'oto'o' ki he 'initaneti'pea mo e taumu'a hono ngāue'aki e 'initaneti.

Ngāue'aki ha telefoni to'oto'o.	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	456	218	238
'Ikai	203	108	95
'Io	253	110	143
'Io ngāue'aki TCC	65	35	30
'Io ngāue'aki Digicel	151	60	91
'Io ngāue'aki fakatou'osi áe TCC mo e Digicel	37	15	22
Malava ma'u ha 'initaneti he telefoni to'oto'o'			
'Ikai	31	13	18
'Io	222	97	125
'Io ngāue'aki TCC	64	31	33
'Io ngāue'aki Digicel	134	54	80
'Io ngāue'aki fakatou'osi TCC mo e Digicel	24	12	12
Taumu'a 'o e ngāue'aki e 'initaneti' he telefoni to'oto'o'			
Fakaako	20	7	13
Mītia Fakasōsiale	259	122	137
Fakangaue pe fakapisnisi	8	4	4
Tanaki Fakamatala	12	4	8
Fetu'utaki	126	56	70
Faiva Ngaluope	112	63	49
Fakatau pe fakamatala 'o ha koloa	9	2	7
Founga fetu'utaki makehe	1	1	-

Na'e fe'unga mo e toko 253 'a e kakai na'a nau malava 'o ngāue'aki 'a e telefoni to'oto'o', pea ko e tokolahi taha 'a ia ko e toko 134 na'a nau ngāue'aki 'a e kautaha telefoni Digicel. 'I he fa'ahinga ko 'eni', ko e tokolahi taha 'iate kinautolu 'a ia ko e toko 259 na'a nau ngāue'aki 'a e 'initaneti ki he mitia fakasōsiale.

Kakai 'oku faingata'a'ia'.

'I he taumu'a fakalalaka tu'uloa' mo e ngaahi taumu'a fakafonua 'a e fonua ' 'oku fai 'a hono tokangaekina makehe 'o e kakai 'oku 'i ai ha ngaahi faingata'a'ia 'oku ne uesia 'enua sio pe vakai', fanongo', 'alu pe lue', manatu', tokaangaekina fakataautaha' pea mo e fetu'utaki'. Ko e kaveinga' ke fakapapau'i 'oku 'ikai ongo'i 'e he fa'ahinga ko 'eni 'oku fakasi'ia pe li'ekina kinautolu.

Tēpile 9: Tokolahi 'o e kakai 'i he ta'u 2 pe lahi ange 'oku nau faingata'a'ia.

Sio/Vakai	Kātoa	Tangata	Fefine
'I kai ha faingata'a'ia he vakai	530	252	278
Faingata'a'ia si'isi'i pē	28	14	14
Faingata'a'ia lahi	5	3	2
Po'uli 'a e vakai	-	-	-
Katoa	563	269	294
Fanongo	Kātoa	Tangata	Fefine
'I kai ha faingata'a'ia he fanongo	548	261	287
Faingata'a'ia si'isi'i pē	11	5	6
Faingata'a'ia lahi	4	3	1
'I kai ke toe lava 'o fanongo	-	-	-
Katoa	563	269	294
'Alu/Lue	Kātoa	Tangata	Fefine
'I kai ha faingata'a'ia he 'alu/lue	526	252	274
Faingata'a'ia si'isi'i pe	24	10	14
Faingata'a'ia lahi	10	5	5
'I kai lava ke toe 'alu/lue	3	2	1
Katoa	563	269	294
Manatu	Kātoa	Tangata	Fefine
'I kai ha faingata'a'ia he manatu	552	263	289
Faingata'a'ia si'isi'i pē	8	4	4
Faingata'a'ia lahi	2	1	1
'I kai ke toe lava 'o manatu	1	1	-
Katoa	563	269	294
Tokangaekina fakataautaha	Kātoa	Tangata	Fefine
'I kai ha faingata'a'ia he tokangaekina	550	263	287
Faingata'a'ia si'isi'i pē	4	2	2
Faingata'a'ia lahi	6	3	3
'I kai lava ke ne tokanga'i ia	3	1	2
Katoa	563	269	294
Fetu'utaki	Kātoa	Tangata	Fefine
'I kai ha faingata'a'ia he fetu'utaki	555	263	292
Faingata'a'ia si'isi'i pē	6	4	2
Faingata'a'ia lahi	1	1	-
'I kai lava 'o fetu'utaki	1	1	-
Katoa	563	269	294

Na'e laka hake 'i he pēseti 'e 99 'a e kakai na'e 'ikai tenau ongo'i ha faingata'a'ia 'i he'enua sio' pe vakai', 'alu' pe lue', manatu', fanongo', fetu'utaki' pe ko hono tokangaekina pe 'e kinautolu fakafa'ituitui 'a kinautolu'. Ko e pēseti leva pē 'e 1 pe si'i hifo ai na'a nau fehanga'angai mo ha ngaahi faingata'a'ia lahi 'o a'u kiate kinautolu ne 'ikai toe lava ke fakahoko ha ngāue.

Huhu malu'i Koviti 19 pea mo hono 'uhinga 'o e 'ikai ke huhu malu'i ai.

Tēpile 10: Huhu malu'i Koviti 19 mo e 'uhinga 'o e 'ikai ke huhu malu'i.

Huhu Koviti 19	Kātoa	Tangata	Fefine
Katoa	422	204	218
'ikai	68	35	33
'lo ('uluaki huhu)	180	85	95
'lo (huhu hono ua)	174	84	90
'UHINGA 'O E 'IKAI KE HUHU MALU'I			
Katoa	68	35	33
'ikai lava ke ma'u pe faingamalie e huhu malu'i	-	-	-
Hoha'a ki he ngaahi nunu'a 'e ala hoko he huhu malu'i	31	14	17
'Oku 'ikai keu falala ki he huhu malu'i	20	11	9
'Oku 'ikai keu fa'a taui ki ha huhu malu'i	8	5	3
'Oku 'ikai keu 'ilo'i pe e ngaue lelei 'a e huhu malu'i	3	2	1
'ikai fe'unga mo e huhu malu'i	6	3	3
'ikai fakahaa'i e tali ki he huhu malu'i	-	-	-

Ko e tokolahi taha 'o e kakai' na'e 'osi huhu malu'i tu'o ua kinautolu mei he Koviti 19 (174). Kaikehe, ko e toko 68 na'e 'ikai kenau huhu malu'i pea ko e 'uhinga tefito ki he ni'ihi tokolahi ko 'eni', ko e hoha'a ki he ngaahi nunu'a 'e ala hoko he huhu malu'i 'o kau ki ai 'a e toko 31.

To'onga mo'ui 'a e kakai'.

Tēpile 11: Tokolahi 'o e ma'u Kava - Tonga' 'i he ta'u 10 pe lahi ange.

Kava - Tonga	Kātoa	Tangata	Fefine
'ikai ma'u Kava - Tonga	372	135	237
Ma'u Kava - Tonga	84	83	1
Kulupu fakata'u			
Ta'u 10 - 14	-	-	-
Ta'u 15 - 19	8	8	-
Ta'u 20 - 24	12	11	1
Ta'u 25 - 29	15	15	-
Ta'u 30 - 34	8	8	-
Ta'u 35 pe lahi ange	41	41	-
Hokohoko pe tu'o lahi			
Toki fakahoko pe 'i ha katoanga makehe	12	11	1
Tu'o 1 'i he uike	38	38	-
Tu'o 2 - 3 'i he uike	21	21	-
Tu'o 4 - 6 'i he uike	8	8	-
'Aho mo e pō kotoa pē	5	5	-

Na'e fe'unga mo e toko 84 'o e tokolahi 'o e kau ma'u kava tonga, pea ne tokolahi taha pe ai 'a e kakai tangata (83). Ko e tokolahi taha 'o e kau ma'u kava Tonga' na'a nau 'i he ta'u motu'a ko e ta'u 35 pe lahi ange, 'a ia na'a nau toki ma'u kava Tonga tu'o 1 pe 'i he uike (38).

Tēpīle 12: Tokolahi 'o e ma'u Kava mālohi' 'i he ta'u motu'a 'o e ta'u 10 pe lahi ange.

Kava mālohi	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ma'u Kava mālohi	388	168	220
Ma'u Kava mālohi	68	50	18
Kulupu fakata'u			
Ta'u 10 - 14	-	-	-
Ta'u 15 - 19	7	6	1
Ta'u 20 - 24	11	6	5
Ta'u 25 - 29	16	14	2
Ta'u 30 - 34	14	11	3
Ta'u 35 mo e lahi ange	20	13	7
Hokohoko pe tu'olahi			
Tātaaitaha, tu'o 1 - 2 'i he uike	47	32	15
Toki fakahoko pē 'i ha me'a 'oku fai tu'o 3 - 7 'i he uike.	17	14	3
Taimi pe 'e ni'ihi tu'o 8 - 14 'i he uike	3	3	-
Taimi pe 'e ni'ihi tu'o 8 - 14 'i he uike	1	1	-
Ma'u pe, tu'o 15 - 21 'i he uike	-	-	-
Hokohoko, tu'o 22 pe lahiange 'i he uike	-	-	-

Na'e fe'unga 'a e kau ma'u kava malohi' mo e toko 68, 'a ia ne tokolahi taha pe ai ko e kakai tangata (50). Mei he kau ma'u kava malohi' ko e tokolahi taha' ko e fa'ahinga ko ia 'i he ta'u motu'a 'o e ta'u 35 pe lahi ange, 'a ia na'a nau toki ma'u kava malohi tu'o 1-2 pe 'i he uike (47).

Tēpīle 13: Tokolahi 'o e kakai ifi sikaleti' 'i he ta'u motu'a 'o e ta'u 10 pe lahi ange.

Ifi sikaleti	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ifi sikaleti	388	173	215
Ifi sikaleti	68	45	23
Kulupu fakata'u			
Ta'u 10 - 14	-	-	-
Ta'u 15 - 19	8	7	1
Ta'u 20 - 24	17	8	9
Ta'u 25 - 29	8	7	1
Ta'u 30 - 34	13	9	4
Ta'u 35 pe lahi ange	22	14	8
Hokohoko pe tu'olahi			
Si'isi'i, puha tapaka 'e 1 'i he uike.	29	25	4
Toki fakahoko pē 'i he ngaahi katoanga 'oku fai, fo'i sikaleti 'e 5 'i he 'aho	16	7	9
Hokohoko, puha sikaleti 'e 1 'i he 'aho	15	8	7
Ifi lahi, puha sikaleti 'e 1 he 'aho	8	5	3

Na'e fe'unga mo e toko 68 'a e fakakātoa 'o kinautolu na'e ifi sikaleti', pea ko e tokolahi taha' pe ko e kakai tangata (45). Mei he kau ifi sikaleti', ko e tokolahi taha 'o kinautolu' na'a nau 'i he ta'u motu'a 'o e ta'u 35 pe lahi ange, 'a ia na'a nau ifi si'isi'i e puha sikaleti 'e 1 'i he uike (29).

Tēpile 14: Tokolahi ó e kakai ifi tapaka-Tonga' 'i he ta'u 10 pe lahi ange'

Ifi tapaka Tonga	Kātoa	Tangata	Fefine
'Ikai ifi tapaka Tonga	306	114	192
Ifi tapaka Tonga	150	104	46
Kulupu fakata'u			
Ta'u 10 – 14	1	1	-
Ta'u 15 - 19	14	12	2
Ta'u 20 - 24	33	18	15
Ta'u 25 - 29	28	22	6
Ta'u 30 - 34	17	12	5
Ta'u 35 pe lahi ange	57	39	18
Hokohoko pe tu'o lahi			
Si'isi'i, fo'i tapaka 1-2 'i he 'aho	28	16	12
Toki fakahoko pe 'i ha katoanga, fo'i tapaka 'e 5 he 'aho	39	28	11
Hokohoko, fo'i tapaka 'e 10 he 'aho	45	35	10
Ifi lahi, fo'i tapaka 'e 15 'i he 'aho	38	25	13

Na'e fe'unga mo e toko 150 'a e tokolahi 'o kinautolu na'a nau ifi tapaka-Tonga', 'a ia ko e tokolahi taha' pe ai ko e kakai tangata (104). Ko e tokolahi taha 'o e kau ifi tapaka-Tonga ko e fa'ahinga 'i he ta'u motu'a 'o e ta'u 35 pe lahi ange, 'a ia na'a nau ifi hokohoko e fo'i tapaka 'e 10 'i he 'aho (45).

Lesisita fili'.

Tēpile 15: Tokolahi 'o e kakai tangata mo e fefine 'i he ta' u 21 pe lahi ange ne nau lesisita fili pea mo e ' uHINGA na' e ' ikai kenau lesisita fili.

Lesisita fili	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	289	135	154
Lesisita ke fili	238	109	129
'Ikai lesisita fili	51	26	25
'Ikai fakahaa' i	-	-	-
'UHINGA na'e 'ikai ke lesisita fili ai			
Kātoa	51	26	25
Folau ki tu'a pule'anga	2	1	1
Tokavaivai	-	-	-
Na'e puke	1	-	1
Faingata'a'ia fakaesino	3	2	1
Na'e 'ikai mahu'inga'ia he fili	15	12	3
Na'e 'ikai 'ilo 'a e feitu'u fai'anga lesisita fili	19	7	12
'Ikai 'ilo'i	-	-	-
'Ikai ko ha tangata'l fonua	2	2	-
Palopalema kaati faka fonua(mole, 'osi hono 'aonga)	2	-	2
'Ikai ke 'asi e hingoa he lisi	-	-	-
Mo'ua	2	1	1
Tomui	2	-	2
Ha toe 'uhinga kehe	3	1	2

Na'e fe'unga mo e toko 238 'a e fakakātoa 'o kinautolu ne nau 'osi lesisita fili, pea ko e toenga leva, ko e toko 51 'a ia na'e te'eki ai kenau lesisita fili. Ko e tokolahi taha' ko e toko 19, na'a nau fakahā 'a e 'uhinga ko e 'ikai kenau 'ilo 'a e feitu'u fai'anga lesisita fili.

Kakai' mo e ma'u ngāue'.

Tēpile 16: Tokolahi 'o e kakai ta'u 15 ki 'olunga mo 'enau ngāue lolotonga.

Ngaue Lolotonga	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	381	181	200
Ngaue ke ma'u vahenga	47	33	14
Ngaue 'i ha fa'ahinga ngaue'anga pe	11	7	4
Ngaue taautaha	134	86	48
Lolotonga ako	40	15	25
Ngaue faka' api	124	27	97
Ngaue ki he famili 'ikai ma'u vahenga	2	1	1
Ngaue 'ikai fakakouna	-	-	-
Ngāue faka-volenitia 'ikai ma'u vahenga	1	1	-
Lolotonga fakasio ngaue	5	1	4
Malolo mei he ngaue'anga pe toulekeleka	6	3	3
Faingata'a'ia fakaesino pe faka'atamai	11	7	4

Ko e lahitaha 'o e ngaahi ngāue lolotonga' ko e ngāue taautaha, 'a ia na'e kau ki ai 'a e toko 134, 'a ia ko e tokolahi taha' ko e kakai tangata 'e toko 86 mo e kakai fefine 'e toko 48. Ko e tefito'i ngāue na'e tokosi'i taha' ko e ngaahi ngaue faka-volenitia 'ikai ma'u vahenga 'a ia na'e kau atu pe ki ai ha toko 1.

Tēpile 17: Kātoa 'o e ma'u ngāue mo e 'ikai ha ngāue 'i he ta'u 15 ki 'olunga.

Kakai ma'u ngāue mo e 'ikai ma'u ngāue	Kātoa	Tangata	Fefine
Tokolahi ma'u ngāue	186	115	71
'ikai ma'u ngāue	49	10	39
Pēseti 'oku 'ikai ma'u ngāue	20.9	8.0	35.5

Mei he kotoa 'o e kakai ta'u 15 ki 'olunga', na'e fe'unga mo e toko 186 'a e kau ma'u ngaue, pea ko e toko 49 pe 'o kinautolu na'e 'ikai ma'u ngaue. Na'e fakatokanga'i foki 'a e ki'i tokolahi si'i ange 'a e ma'u ngāue 'a e kakai tangata' 'i he kakai fefine.

Tēpile 18: To'utupu ma'u ngāue mo e 'ikai ma'u ngāue.

To'utupu ma'u ngāue mo e 'ikai ma'u ngāue	Kātoa	Tangata	Fefine
Tokolahi 'o e to'utupu ma'u ngāue	103	70	33
Tokolahi 'o e to'utupu 'ikai ma'u ngāue	38	8	30
Peseti óku 'ikai ma'u ngāue	27.0	10.3	47.6

Na'e fe'unga mo e fanau to'utupu 'e toko 103 na'e ma'u ngaue, 'a ia ko e toko 38 pe 'o e to'utupu na'e 'ikai ma'u ngaue.

Tēpile 19: Tokolahi 'o e kakai ta'u 15 ki 'olunga mo honau lakanga ngāue.

Lakanga ngāue	Kātoa	Tangata	Fefine
Kātoa	167	110	57
Tokotaha Pule Ngāue	1	-	1
Tokotaha Ngāue fakapalōfesinale	12	8	4
Tokotaha ngāue fakatekinikale	5	4	1
Ngāue fakakalake	1	1	-
Ngāue fefakatau'aki	17	6	11
Tokotaha ngāue 'i he ngoué mo e toutai	89	69	20
Ngāue fakamea'a	28	15	13
Ngāue fakamisini	5	1	4
Ngaahi ngāue kehekehe	8	5	3
Taumalu'i 'a 'Ene 'Afió	1	1	-

Ko e tokolahi taha 'o kinautolu 'i he ta'u 15 ki 'olunga', 'a ia ko e toko 89, na'a nau ngaue 'i he ngoue mo e toutai, 'o tokolahi taha ai 'a e kakai tangata ko e toko 69 'i hono fakafehoanaki ki he kakai fefine 'e toko 20.

Ko e fakamatala 'o e ngaahi 'api nofo'anga.

Ko e ngaahi fakamatala ko 'eni' 'oku fekau'aki ia mo e tu'unga 'o e ngaahi 'api nofo'anga' 'i he kolo'.

Tēpile 20: Polokalama Ngaue Fakataimi ki Tu'apule'anga

Polokalama Ngaue Fakataimi 2020(15-64 ta'u motu'a)	2020	2021
Katoa	52	103
'Ikai	22	51
'Io	30	52
'Io - Aositelelia(SWP or PLS)	17	28
'Io – Nu'usila(RSE)	10	17
'Io – Aositelelia mo Nu'usila	3	7
Ngaahi taumu'a kuo a'usia	Lahi 'o e ngaahi 'api	
Fakata e konga 'api	3	
Langa pe fakalelei'I e fale nofo'anga	24	
Fakata ha me'alele	17	
Totongi ako	14	
Fokotu'u pe kamata ha ki'I Pisinisi	-	
Feau e fiema'u faka'aho 'o e famili	34	
Ngaahi taumu'a kehe	1	
'Ikai ha taumu'a ne a'usia	3	
Palopalema fakasosiale(mahina 12 kuo'osi)	Lahi 'o e ngaahi 'api	
'Io	-	
'Ikai	30	

'I he ta'u 2020, na'e fe'unga mo e toko 30 'a e kau memipa na'e kau atu ki he polokalama ngaue fakataimi ki tu'apule'anga'. Ko e tokolahi ko 'eni' na'e hiki hake ia ki he toko 52 'i he ta'u 2021. Ko e tokolahi taha' ko e kau ma'u ngaue ki 'Aositelelia, 'a ia na'a nau a'usia 'enau ngaahi taumu'a 'o tautatefito kiate kinautolu na'e fakataumu'a 'enau ngāue' ki hono feau 'o e ngaahi fiema'u faka'aho 'a e famili. 'Ikai ko ia pe, na'e mahino foki, ko e tokolahi taha 'o kinautolu na'e kau atu ki he polokalama ngāue' ni, na'e 'ikai hoko ha palepalema fakasosiale ki he'enau nofo' 'i he mahina 'e 12 kuo'osi.

Tēpiti 21: Tefito'i ma'u'anga pa'anga 'o e 'api nofo'anga

Tefito'i ma'u'anga pa'anga 'o e 'api	Lahi 'o e ngaahi 'api '.
Kātoa	103
Ma'u vahenga pau	17
Ma'u'anga pa'anga mei he pisinisi taaoutaha	10
Ma'u'anga pa'anga mei he fakatau atu ha koloa	50
Ma'u'anga pa'anga mei he 'api 'oku lisi atu	-
Ma'u'anga pa'anga mei he fale nofo totongi	-
Ma'u'anga pa'anga mei tu'apule'anga mo fakalotofonua	24
Ma'u'anga pa'anga malolo mei he ngaue'anga	-
'ikai ha ma'u'anga pa'anga	2
Ngaahi ma'u'anga pa'anga makehe	-

Ko e tokolahi taha 'o e ngaahi 'api' na'e fakafalala 'enau ma'u'anga pa'anga mei he fakatau atu ha koloa' 'a ia ko e ngaahi 'api' e 50. Ko e tokosi'i taha' leva, ko e ngaahi 'api' e 2, 'a ia ko ne 'ikai ha ma'u'anga pa'anga.

Tēpiti 22: Ko e pa'anga ma'u pe foaki mai mei tu'apule'anga mo fakalotofonua ki he ngaahi 'api

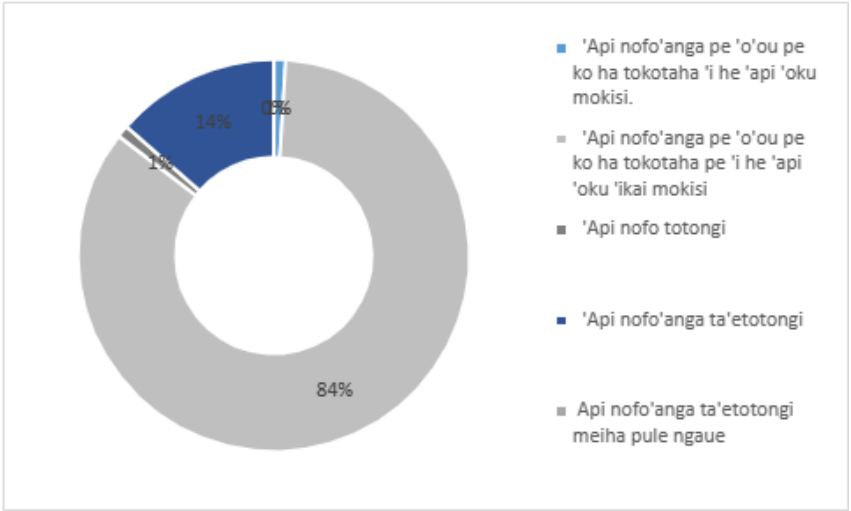
Pa'anga ma'u mai mei tu'a pule'anga mo fakalotofonua	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	103
'ikai ha pa'anga foaki/ma'u mai	35
Ma'u 'a e pa'anga ne foaki/ma'u mai	66
'ikai ke fakahaa'i	2
Feitu'u ne foaki mei ai e pa'anga	
Foaki mei tu'a pule'anga	50
Foaki mei tu'a pule'anga mo e fakalotofonua	9
Foaki fakalotofonua pē	7

Mei he ngaahi 'api kotoa na'e ma'u pa'anga ko e foaki mai' 'e 66, ko e tokolahi taha 'o kinautolu' ko e pa'anga 'omai mei tu'apule'anga (50). Kaikehe, ko e tokosi'i taha' ko e ngaahi 'api' e 7 'a ia na'e ma'u pe 'a e pa'anga foaki mai fakalotofonua, pe pea mo e ni'ihi, 'a ia ko e 'api' e 9 na'e fakatau 'omai 'enau pa'anga mei tu'apule'anga mo fakalotofonua pe.

Tēpiti 23: Founa hono ma'u 'o ha kekele pe 'api nofo'anga

Founa hono ma'u 'o ha 'api nofo'anga	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga'.
Kātoa	103
'Api nofo'anga pe 'o'ou pe ko ha tokotaha 'i he 'api 'oku mōkisi.	1
'Api nofo'anga pe 'o'ou pe ko ha tokotaha pe 'i he 'api 'oku 'ikai mōkisi	87
'Api nofo totongi	1
'Api nofo'anga ta'etotongi	14
'Api nofo'anga ta'etotongi mei ha pulengaue	-

Fakatataa 2: Pēseti 'o e founa hono ma'u 'o ha 'api.

Ko e tokolahi taha ko e ngaahi 'api nofo'anga' 'a ia ko e pēseti 'e 84, ko e 'api pe 'o e tokotaha he 'api pea 'oku 'ikai ke mokisi. Ko e tokosi' i taha' leva ko e pēseti 'e 1, na'a nau nofo 'i he ngaahi nofo'anga ta'etotongi o ha taha i he api ka 'oku mokisi pea peseti 'e 1 koe ngaahi 'api nofo'anga ta'etotongi.

Tēpile 24: Ko e lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga' mo e naunau 'oku langa'aki 'a e fale'.

Ngaahi naunau langa fale'	Faliki	'Ato	Holisi
Kātoa	103	103	103
Papa pe palaiuti	18	1	42
Kapa pe 'alaminiume	1	100	12
Piliki pe sima	81	2	49
Naunau langa fale Tonga	2	-	-
Ngaahi naunau kehe	1	-	-

Ko e ngaahi naunau langa angamaheni taha na'e langa'aki 'a e ngaahi 'api pe fale nofo'anga' na'e kau ki ai 'a e piliki pe sima ki he faliki 'o e fale, kapa pe 'alaminiume ki he 'ato, pea pehē foki ki he piliki pe sima ki he holisi 'o e fale.

Tēpile 25: Ma'u'anga vai inu.

Vai Inu	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	103
Vai Tupu	5
Vai Sima	47
Vai Sima pe tangike mei he kaungā'api' pe fakakolo	43
Hina Vai	8
Vaka 'osi haka	-
Ma'u'anga vai makehe	-

Ko e tokolahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga' na'e fakafalala 'enau ma'u'anga vai inu' mei he vai sima (47), pea toki hoko hake ki ai 'a e vai sima pe tangike mei he kaungā'api pe fakakolo

Tēpile 26: Fa'ahinga 'o e falemālōlō mo honau tu'u'anga 'i he 'api nofo'anga'.

Falemālōlō he 'api nofo'anga	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga'
Kātoa	103
Falemālōlō pālangi	70
Falemālōlō lingi	18
Falemālōlō ponu	13
Falemalolo falasi pe lingi ki ha feitu'u	1
kehe	1
Falemālōlō makehe	
Tu'u'anga 'o e falemālōlō he 'api nofo'anga	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga'
Kātoa	36
'i loto 'i he 'api nofo'anga'	65
'i he loto 'api	1
Feitu'u kehe	1

Ko e tokolahi taha 'o e ngaahi 'api nofo'anga' na'a nau ngaue'aki 'a e falemalolo palangi (70) 'a ia ko e lahi taha' 'oku tu'u pe 'i loto honau fale nofo'anga (65). Ko e tokosi'i taha' leva na'a nau ngaue'aki 'a e ngaahi falemālōlō falasi pe lingi ki ha feitu'u kehe mo ha ngaahi falemālōlō makehe.

Tēpile 27: Ma'u'anga ivi feime'atokoni 'i he 'api nofo'anga' pea mo hono tu'u'anga'.

Sitou	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	103
'lo	99
'ikai	4
Ma'u'anga ivi ki he feime'atokoni	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	103
'Uhila	2
Kasa	92
Kasa fakaenatula	-
Kalasini	-
Ivi mei he la'a	-
Fefie,pulu,nge'esi niu tafu afi	9
Ivi feime'atokoni makehe	-
Tu'u'anga 'o e feitu'u feime'atokoni	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	103
Peito 'i he fale nofo'anga	52
'ikai ha loki kai pe peito 'i he fale nofo'anga	23
Feime'atokoni 'i tu'a	13
Peito feime'atokoni 'i tu'a	14
Feitu'u makehe	1

Ko e tokolahi taha 'o e ngaahi 'api' na'a nau ngaue'aki 'a e sitou (99) pea mo e kasa (92) ki he feime'atokoni. Ko e tokolahi taha' foki na'e tu'u pe 'a e peito 'i he fale nofo'anga (52).

Tēpile 28: Kato ke mo'ui 'aki 'e he 'api ni he houa 'e 72.

Kato ke mo'ui 'aki e 'api ni he houa 72	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	103
'lo	41
'ikai	62

Fakafuofua ki he pēseti 'e 39 'o e ngaahi 'api nofo'anga, pe ko e ngaahi 'api kotoa 'e 41 na'e 'osi mau 'enau kato ke mo'ui 'aki 'e he famili he houa 'e 72 pe ko e 'aho e 3 'o ka hoko ha fakatamaki.

Tēpile 29: Lahi 'o e ngaahi 'api 'oku nau ngāue'aki e founa hono faka'auha 'o e veve'.

Founa hono faka'auha 'o e veve	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	103
Fetuku veve 'a e Pule'anga	93
Fetuku veve fakafo'ituitui	5
Tutu e veve	2
Fakapopo	-
Tanu e veve 'I he loto 'api/vao	3
Laku ki tahi pe vai	-
Tanaki veve 'a ha pisinisi fakataautaha	-

Ko e lahi taha 'o e ngaahi 'api nofo'anga' 'oku 'ave 'enau veve 'i he fetuku veve 'a e pule'anga (93), pea ko e tokosi'i taha' ko e 'api 'e 2 na'a nau tutu pe 'enau veve.

Tēpīle 30: Ko e ngaahi koloa pe naunau 'i he 'api nofo'anga'.

Koloa pe naunau he 'api nofo'anga	Lahi 'o e ngaahi 'api nofo'anga'.	Peseti 'o e ngaahi 'api nofo'anga
Kātoa	103	100
Telefoni to'oto'o	99	96
Sitou	99	96
Misini fo	64	62
TV	64	62
'Aisi Fakapoloka	57	55
Misini CD/DVD	51	55
Ka	51	50
Tipota 'uhila	50	49
Tangaika vai pelesitiki	47	46
Letio Fakamaka	43	42
'Aisi Fakamokomoko	39	38
Vaka	35	34
Misini vaka kitu'a	29	28
Veeni	27	26
Komipiuta	23	22
Fakapaku 'uhila	20	19
Tepileti	16	16
Pasikala	10	10
Senoleita	9	9
Misini fakaivia mei he la'aa	8	8
Misini Tuitui	6	6
Sima vai	5	5
Loli	4	4
Misini vai mafana	3	3
Misini fakamokomoko 'ea	1	1
Misini vaka ki loto	1	1
Paiki	1	1
Pasi	1	1

Ko e koloa 'e tolu 'na'e lahi taha hono ma'u 'e he ngaahi 'api nofo'anga' ko e telefoni to'oto'o (99%), sitou (94%) mo e misini fo (89%). Ko e koloa leva na'e tokosi'i taha hono ma'u' ko e misini fakamokomoko 'ea, 'a ia ko e 'api pe 'e 1 na'e 'i ai 'enau misini fakamokomoko 'ea, ko e misini vaka ki loto, 'a ia ko e 'api pe 'e 1, ko e paiki, 'a ia ko e 'api pe 'e 1 mo e pasi, 'a ia ko e 'api pe e 1 na'e 'l ai 'enau pasi.